

Miskolctapolca története

"Babonás ez a táj, melynek látványa is gyógyít"

Tapolca a természeti szépségekben bővelkedő Hejő patak völgyében, a Bükk hegység keleti részében helyezkedik el. Felsőszáz katasztrális holdnyi területen épült ki a 19. sz. végétől. Üdülőterületté válása a 20. század első felének Miskolc közelségében, s egy nagyváros igényeinek megfelelően történt. A kis település sajátosságait az itt feltörő gyógyforrások adják. Ezek nemcsak a növényzetet határozzák meg, hanem egy jellegzetes, páradús levegőt is kialakítottak. A pihenni vágyók nemcsak ezért, hanem -s főleg - gyógyhatású szabad strandjáért keresik fel nagy számban.

Tapolca látványai, különlegességei közé tartozik az őskorból megmaradt emberi telephely. Az 1920-as évek elején bukkantak a Szentkereszthegyen lévő barlangban a jégkori ember maradványaira. A leletek harmindegyezer évesek, pattintott kőeszközöket, női ékszerként használt darabokat, s csontleleteket is tartalmaznak. Ezek egykori kiállításán voltak láthatók, jelenleg a leletanyag töredékét a Hermann Ottó Múzeum ősrégészeti gyűjteménye őrzi.

A település folyamatos lakottságra utal az őskori földvár, illetve annak napjainkban látható maradványa is. A mai barlangfürdő felett a múlt század utolsó évtizedeiben bukkantak először a sánc (akkor még jó állapotban megmaradt) maradványaira. A 20. század elején kőbányát nyitottak a közelben, s ez nem csak a hegyoldalt, hanem az őskori maradványokat is erősen károsította, pusztította. A szakemberek felvetése szerint ezen a területen az első telephely a neolitikumban keletkezett, majd a késő bronzkorban, ezt követően pedig a késő keltakor embere lakta, használta. Tapolca már 13-14. században összekapcsolódott Miskoc és a szomszédos kisebb települések, egykori falvak történetével. A Miskolcot alapító nemzetségeknek itt volt a központja, itt alakította ki a temetkezési helyét is. A monostor meglétére 1219-ből utal az első adat. A 14. század második felétől már nem használták temetkezési helyül, de a bencés szerzetesek továbbra is itt lakhattak. Az apátságot a 16. század elején, közepén többször is támadás érte, a török időkben is pusztították. A rombolások eredményeként az épületek tönkrementek, a szerzetesek elmenekültek, a környezet elvadult, elmocsarasodott. Ez is oka lehet annak, hogy az egykor virágzó kultúra tárgyi emlékei mindmáig nem kerültek elő a föld mélyéből.

Az elpusztított, felégetett, elmocsarasodott Tapolcáról nagyon hosszú időn keresztül nem szólnak a feljegyzések. A 19. század közepétől megszorodtak az említések, de még ekkor sem nevezik településnek, lakott helynek. Görömböly határában, e településhez tartozó pusztaként nevezik, amelyről mindenki tudja, hogy vize soha nem fagy be, nevének is ez adja magyarázatát. A forrás környéki rengetegben ekkor még honosak a nagyvadak (őz, szarvas, vaddisznó), de találkoztak medvével is. Jellegzetességét a miskolci és görömbölyi lakosok szőlői adják. A leírások szerint ezek a dombok különösen jó bort teremtek.

Lakott hely ugyan nem volt, de a mai fürdő "őstörténete" visszanyúlik a 18. század elejére. 1711-ben a tapolcai apát a vármegye segítségét kérte ahhoz, hogy a melegvizet lehessen óvni, a hideget pedig elvezetni. Erre szolgálna egy fából elkészült fürdőház, s egy elvezető árokrendszer. A fürdőépület el is készült, leírását 1743-ból ismerjük. A vendéglátásnak, de a korai gyógyításnak, "egészségügy"-nek is fontos, tárgyi emléke ez. Amikor a víz elnyűtte az épületet, időről időre újjáépítették. Az úgynevezett fürdőházak folyamatosan váltották egymást 1934-ig, amikor is Tapolcát hivatalosan üdülőhellyé nyilvánították.

Az üdülőhellyé válás látványos következményeként megjelentek a vendéglátóhelyek, fogadók, panziók, s rohamosan nőttek egymás mellett az épületek, villák. A fejlődés és fejlesztés középpontjába a gyógyvíz került. Ennek jegyében bontották le a régi fürdőépületet 1938-ban, s helyén még ebben az évben megnyitották az új tavi-fürdőt, impozáns fürdőházával. Ez 1969-ig állt. Ekkor építették meg a barlangfürdőből sziklaalagúton megközelíthető két kagyló alakú szabadtéri medencét. Emellett helyezkedik el az ún. termálfürdő épülete, mögötte pedig a barlangfürdő. A külső (jelenleg is látható) épület 1841-ben készült, s az akkori európai listán a harmadik helyen jegyezték fel. (A korszerűség és a vízminőség, gyógyhatás volt a mérlegelési szempont.) A külső létesítmények között említést érdemel az 1923-ban épített (majd többször is bővített) strandfürdő. Napjainkban is kelleme környezetben helyezkedik el a strand, feszített tükrű 50 méteres úszómedencéjével és 100 méteres nagymedencéjével. Az utóbbi évek létesítménye, s egyben a strand bővítése a gyermek-strandrész kialakítása volt, amelyet a pavilonokkal szegélyezett strand bejárata előtti úton átívelő fahídon lehet megközelíteni.